

Justerat protokoll på svenska och engelska skickas till styrelse, valberedning, revisorer, föreningsutskott, ordf för lokalkommittéerna, Directors KMO samt SAKs kansli. I händelse av skillnader mellan protokoll på svenska och engelska ska protokollet på svenska betraktas som gällande.

PROTOKOLL Svenska Afghankommitténs styrelse

Tid: Lördagen den 30 januari 2020, kl 09.00-15.00

Plats: Teams

Närvarande:

Joar Forssell
Anders Fänge
Azadeh Rojhan Gustafsson
Anna-Karin Johansson (Vice Ordf)
Kajsa Johansson (Ordförande)
Marie Lackenbauer
Shirin Persson (Från §6)
Anders Rosén
Abdurrahman Toryalay (Suppleant)
Lena Eriksson Åshuvud (Suppleant)

Frånvarande:

Ingen

Dessutom närvarande:

Andreas Stefansson (Generalsekreterare)
Klas Bjurström (Strategisk Rådgivare)
Tomas Jansson (Valberedningen)
Asem Toukhy (Föreningsrevisor)
Reza Jawid (Föreningsrevisor)
Björn-Åke Törnblom (Arbetsgruppen för riktlinjerna för föreningsrev, end §11)
Begmohammed Derakshande-Tomadj (Medlems- & engagemangsutvecklare, end §16)
Anna Ek (Country Director / Sweden, end §15)
Niclas Eriksson (Head of Communication Unit Sweden, end §15)
Elisabeth Ramerius (Fundraising Manager, end §15)
Hedvig Söderlund (Policy Advisor, end §9)

1. Mötets öppnande. Beslutsförhet

Mötet öppnades av ordförande Kajsa Johansson som hälsade alla välkomna. Konstaterades att styrelsen var beslutför.

2. Val av justerare

Beslöts att Abdurrahman Toryalay tillsammans med ordförande justerar dagens protokoll, samt skriver styrelsens brev till medlemmarna.

3. Fastställande av dagordning

Beslöts att lägga till beslut om firmatecknare som punkt 5
att med detta fastställa dagordningen.

4. Föregående protokoll; 2020-11-21

Lena Eriksson Åshuvud noterade att det i föregående protokoll, §5, andra punkten, hade blivit fel årtal och skulle vara ”januari 2021”.

Lena Eriksson Åshuvud konstaterade vidare att det rådde viss oklarhet avseende §13, och om beslutet om internrevisionskommitté innebar ett styrelseutskott eller en ”rådgivande kommitté till GS”. Ordförande önskade lägga frågan till nästa styrelsemöte för att kunna besluta med klagörande i förberett underlag.

Beslöts att lägga frågan om internrevisionskommittén till styrelsemötet 27 mars.
att lägga protokoll FS 2020-11-21 till handlingarna.

5. Firmatecknare

Beslut om firmatecknare för Svenska Afghanistankommittén, org nr 802010-4850, i Sverige och Europa

- att återkalla alla tidigare beslut rörande firmatecknare för Svenska Afghanistankommittén i Sverige och Europa;
- att utse Andreas Stefansson som firmatecknare för Svenska Afghanistankommittén, enskilt för åtaganden upp till och med 10 miljoner SEK;
- att utse Kajsa Johansson, Anna-Karin Johansson och Anders Fänge att teckna firma två i förening för åtaganden upp till och med 10 miljoner SEK;
- att utse Kajsa Johansson, Anna-Karin Johansson, Anders Fänge och Andreas Stefansson (GS), varav en ska vara GS, att teckna firma två i förening för åtaganden överstigande 10 miljoner SEK;
- att delegera åt SAKs generalsekreterare Andreas Stefansson att ge fullmakt åt personal inom respektive ansvarsområde att hantera Svenska Afghanistankommitténs post-, bankgiro och bankkonton samt postförsändelser;
- att beslutet gäller från 2021-01-30
- att förklara paragrafen omedelbart justerad.

6. Säkerhetssituationen, politisk utveckling, humanitär uppdatering

GS Andreas Stefansson sammanfattade den senaste tidens utveckling. INSOs rapport för Q4 2020 visar tydligt hur säkerheten har försämrats i landet, bland annat med en väsentlig ökning av antalet självmordsbombningar samt riktade attacker mot journalister, politiker och aktivister.

USA har meddelat sin avsikt att behålla två stora baser i landet även efter datumet för tillbakadragande, och att den nya administrationen ser över det ingångna avtalet med talibanerna.

Styrelsen frågade bland annat hur stor del av de områden SAK arbetar i som domineras av talibanerna, samt hur SAK trots detta kan ha så pass högt budgetutnyttjande. Talibanerna påverkar arbetet i olika grad i princip överallt där SAK arbetar. De ställer också allt högre krav på organisationer som verkar inom utvecklingssamarbete i många områden, bland annat i Wardak där SAK ansvarar för hälsovården. Det höga budgetutnyttjandet förklaras framförallt med lönekostnaderna utgör den största delen av SAKs budget och att dessa är relativt konstanta

Den humanitära kontexten kommer att försämrats framöver när följderna av pandemin samverkar med konflikten och förväntad missväxt. Sannolikt står en stor del av befolkningen inför ökad fattigdom och akut matosäkerhet.

GS rapporterade att Sveriges strategi för Afghanistan är förlängd med ett år.

Presentationen bifogas protokollet.

7. GS uppdatering om verksamheten

GS informerade styrelsen om

- Pågående samtal med Sida om bland annat rutiner för rapportering, samt återkoppling på Sidas granskning av SAKs anti-korruptionsutredningar från 2019-20.
- Att SAK ansökt om tre projekt inom ramen för Citizens Charter.
- Att dialogen återupptagits med konsulten Annika Holmberg inför den andra delen av Gender and Non-discrimination Audit vilken förhoppningsvis kan genomföras under våren/sommaren.
- Att SAK har rekryterat Jens Rosbäck som ny Deputy Country Director / Afghanistan

Enligt styrelsens instruktion till GS ska denne dela ett urval av PQM-rapporter årligen med styrelsen. Avseende 2020 fick styrelsen i september kompletta rapporter avseende rehabilitering, utbildning och landsbygdsutveckling från Jalalabad då dessa var de först genomförda och sammanställda. Till detta möte fick styrelsen istället, för att ge en så bred bild som möjligt, en sammanfattning av 12 st motsvarande rapporter från Kunduz, Taloqan och Wardak. I samtliga fall har rapporterna genomförts av externt rekryterade kontrollanter, vars arbete och resultat i sin tur har kontrollerats av enheten för planering och monitorering vid KMO. Styrelsen kommenterade rapporterna och noterade risken för överdrivet positiva resultat. Ytterligare kommentarer eller frågor från styrelsen kan skickas direkt till Klas Bjurström.

8. SP 2022-25

Rapport Target Group Consultations

Klas Bjurström sammanfattade på styrelsens begäran vad som framkommit i de konsultationer som genomförts med 42 fokusgrupper i SAKs samtliga regioner. Resultaten bekräftar mycket av det SAK redan vet om målgruppernas omständigheter och prioriteringar, till exempel den tydliga prioriteringen av inkomstgenerering. Konsultationerna pekar också på den utveckling som skett inom många områden, till exempel den ökade efterfrågan på skolgång för flickor och bättre infrastruktur. Ett intressant resultat var målgruppernas starka stöd för en fredsuppgörelse inom landet, men också den tydliga uppfattningen att en sådan inte får innebära att kvinnors rättigheter offras.

Plan B

Enligt styrelsens beslut i november 2020 kommer Plan B att revideras parallellt med att den strategiska planen färdigställs. Referensgruppen ansåg ett första utkast till uppdragsbeskrivning som för omfattande och operationellt. Arbetet fortsätter och kommer att återrapporteras till styrelsen.

Presentation bifogas protokollet.

9. Positionering internationell militär närvaro och framtiden

Hedvig Söderlund (Rådgivare Policy) presenterade förslaget till positionering om internationell militär närvaro och dess bakgrund. Förslaget utgår från den positionering som antogs 2017, men har uppdaterats för att bättre spegla den nuvarande situationen. Positioneringen behöver inte användas i sin helhet i extern kommunikation, utan är en grund SAK kan använda för att ta fram annan kommunikation.

Styrelsen kommenterade den uppdaterade positioneringen men påtalade att den borde innehålla tydligare markeringar mot våldet från talibanernas sida, samt formuleras spetsigare avseende det svenska engagemanget för Afghanistan.

- Beslöts** att i texten tydligare synliggöra och markera mot våldet från talibanerna och andra motståndsgupper
- att positioneringen bör formuleras spetsigare, med tydligare krav, avseende det svenska engagemanget för Afghanistan
- att med ovanstående tillägg godkänna positioneringen
- att med positioneringen som underlag ta fram ett förslag till årsmötesuttalande

10. Ny donator: Education Above All (EAA)

Andreas Stefansson inledde med att beskriva sin genomgång av ärendet efter återinträdet som GS. Inga underlag hade delats med styrelsen inför detta möte utöver de som delades inför mötet i november.

Bland annat förtydligades att

- Education Above All (EAA) är en fristående NGO med säte i Qatar, och som saknar organisatorisk koppling till organisationen *Qatar Foundation* (en annan fristående NGO).
- EAAs största givare är World Bank. *Qatar Development Fund* (Qatars motsvarighet till Sida) bidrar med ca 60% av det bilaterala stödet.
- Bland EAAs implementerande partners återfinns flera stora internationella organisationer, exempelvis Rädda Barnen, Norska Flyktingrådet, Plan International, UNICEF och UNESCO. SAK har tagit referenser hos några av dessa.

GS undersökning och bedömning kvarstår. Organisationen har ett uppdrag att söka efter nya givare i regionen, har gjort det och funnit att EAA är en givare som SAK bör ansöka ifrån. När förhandlingar genomförts finns alltid möjlighet att avbryta om kontraktförslaget innehåller villkor som inte är acceptabla för SAK.

Ordföranden lämnade runt ordet till samtliga i styrelsen.

Argument mot att godkänna EAA som möjlig givare omfattade bland andra

- Att civilsamhällesorganisationer i praktiken är förbjudna i Qatar och att statens värderingar står helt emot SAKs värderingar.
- Att kvinnors rättigheter är kraftigt begränsade i Qatar och att styrelsen inte får underskatta hur det kan komma att uppfattas i Sverige och bland medlemmarna att SAK accepterar medel från ett land som förvägrar kvinnor samma rättigheter som män, och som inte respekterar mänskliga rättigheter.
- Att SAKs tydlighet i värderingar har byggt trovärdighet. Ett samarbete med EAA kan medföra risk för glidning, vilket i sin tur kan påverka handlingsutrymmet i Afghanistan. Det innebär också att om EAA godkänns som givare behöver SAK se till att den inte ställer krav på genomförandet som strider mot SAKs värderingar eller metoder, eller finansierar för stor andel av SAKs arbete.

Argument för att godkänna EAA som möjlig givare omfattade bland andra

- EAAs uppdrag sammanfaller mycket väl med SAKs arbete för skolgång till de som har minst tillgång till utbildning – flickor, pojkar, barn med funktionsnedsättning, och barn på landsbygden. EAA samarbetar med flera andra välkända internationella organisationer inom området.
- Att EAAs uttalande mål och principer är förenliga med SAKs policy, och inget tyder på att EAA ställer villkor för medel som strider mot SAKs policy, vision, uppdrag eller värderingar. Ett nej till finansiering från EAA antyder att andra uttalade värderingar de facto skulle vara styrande.

- Att inte godkänna EAA som möjlig givare med hänvisning till att dess givare i sin tur, bland andra den Qatariska staten, inte respekterar mänskliga rättigheter skulle bli en ödesfråga om en överenskommelse träffas som innebär maktindelning med talibanerna SAK skulle i analogi med detta kunna anses förhindrade att ta emot medel som stora internationella givare kanaliserar genom den afghanska staten, som i sin tur upphandlar biståndsaktörer för genomförandet, något som är en vanligt förekommande modell inom SAKs verksamhetsområden.
- SAK har sedan tidigare ett uppdrag att bredda givarbasen och söka medel i regionen närmare Afghanistan. Att inte godkänna EAA som möjlig givare skulle med samma argument i praktiken kunna förhindra alla givare utanför EU och väst.

Efter diskussion fann ordföranden att majoriteten var för att godkänna EAA som ny möjlig givare till SAK.

Beslöts att godkänna Education Above All (EAA) som möjlig givare.

att uppdra till GS att ta fram ett faktablad med motivering av styrelsen beslut och fakta om EAA, vilket också ska inkludera frågor och svar om finansieringen och organisationen.

att uppdra till GS att göra en grundlig granskning av eventuellt avtal med EAA för att förvissa SAK om att inga krav ställs däri som strider mot SAKs uppdrag och värderingar, principer för visibilitet eller tillvägagångssätt i genomförande.

att styrelsen åter ska behandla förslaget till bedömningsgrunder av nya givare, diskutera vilka värderingar vi kan acceptera, samt principer för hur värderingarna ska påverka bedömningen av nya givare.

Följande reserverade sig mot beslutet:

Joar Forssell

Azadeh Rojhan Gustavsson

Anna-Karin Johansson

Marie Lackenbauer

11. Riktlinjer Föreningsrevisorerna

Björn-Åke Törnblom presenterande arbetsgruppens förslag till riktlinjer för föreningsrevisorerna.

Förslaget har varit på remiss till SFK. Vikarierande GS Bengt Ekman och Ordf Kajsa Johansson hade ett flertal synpunkter på förslaget vilka formulerades i form av ett alternativt förslag och skickades till styrelsen. Bland annat avsåg invändningarna att

- föreningsrevisorerna bör inte enligt riktlinjerna ha i uppdrag att ”ge allmänna råd och anvisningar”
- riktlinjerna bör förtydliga att det är styrelsens beslut och arbete som föreningsrevisorerna granskar. Föreningsrevisorerna ska inte granska den professionella organisationens arbete i Afghanistan eller Sverige.
- riktlinjerna bör förtydliga att det är till styrelse och ordförande föreningsrevisorerna ska vända sig till vid granskning
- gränserna mellan föreningsrevisorernas uppdrag, auktoriserade revisorers uppdrag och andra granskningar av SAK, är viktiga att upprätthålla och måste vara tydliga.

Det alternativa förslaget skickas nu till arbetsgruppen för eventuella justeringar i deras förslag, vilket därefter lämnas som förslag från arbetsgruppen till SAKs årsmöte.

Beslöts att ta upp frågan vid styrelsemötet 27 mars.

att då avgöra om invändningarna mot arbetsgruppens förslag kvarstår och i så fall överväga en motproposition.

12. Uppföljning av FS & ÅM-beslut

Klas Bjurström presenterade kort uppföljningen av ännu inte genomförda beslut av styrelse och årsmöte. Eftersom beslutet om internrevisionskommitté inte var helt tydligt kommer denna fråga att markeras om från ”klart” till ”pågår”.

Beslöts att godkänna uppföljningen av tidigare beslut.

Att frågan om hur årsmötet kan göras med jämställt och inkluderande läggs till styrelsens agenda i 27 mars

13. Delegering till GS av beslut om digitalt eller fysiskt årsmöte

Årsmötet kommer att hållas den 29 maj, men fortfarande är det oklart om det kommer att vara möjligt att hålla ett fysiskt årsmöte.

Beslöts att delegera beslutet om att hålla årsmötet digitalt eller fysiskt till GS.

14. KMOs lokaler

GS rapporterade om pågående sonderingar av nya lokaler för KMO. Förslag på ny plats finns men förhandlingar om villkor är inte klara. Tidigare beslut om KMOs lokaler har tagits av Styrelsen, senast 2002 och 2003, vilket kan uppfattas som prejudicerande. På grund av att det kan komma att behövas snabbt agerande bad GS styrelsen bekräfta hans mandat att fatta beslut i frågan, utan godkännande från styrelsen, och i enlighet med beslutsordningen.

Beslöts att bekräfta GS mandat att fatta beslut om att ingå avtal om nya lokaler för KMO.

15. Föreningsutveckling

Niclas Eriksson (Chef för kommunikationsavdelningen i Sverige), Elisabeth Ramerius (Insamlingsansvarig), samt Anna Ek (Landchef Sverige) deltog i mötet.

Elisabet inledde med att presentera en kartläggning av givarläget, engagemang i tid och pengar i Sverige, samt hur utvecklingen påverkar SAK.

Niclas Eriksson presenterade resultat av insamlingsarbetet under 2019-20. De regelbundna intäkterna minskar sakta sedan flera år. Preliminärt bedöms det sammanlagda insamlingsresultatet 2020 landa på ungefär samma nivå som 2019.

Vidare redogjordes för den undersökning Sifo genomfört på SAKs uppdrag om stödet i Sverige för internationellt bistånd till konfliktländer generellt, och till Afghanistan specifikt. Andelen positiva minskar, och till Afghanistan i synnerhet. Slutsatser omfattar bland annat att det finns en påtaglig tröskel för att nå ut med SAKs budskap. COMS kommer att under första halvåret 2021 utvärdera tidigare insamlingsplaner, data och insatser, samt ta fram en ny insamlingsplan.

Anna Ek beskrev kort engagemangsenkäten till medlemmar och sympatisörer, vilken kommer att skickas till styrelsen för kännedom.

Presentationer och engagemangsenkät bifogas protokollet.

16. Stadgerevision

Begmohammed Derakshande-Tomadji (Medlems- & engagemangsutvecklare) deltog för att presentera förslaget till reviderade stadgar. Styrelsen ansåg förslaget vara mycket bra, men att formuleringen ”skada SAKs anseende”, som finns på två ställen, ger för stort utrymme för godtycke och bör strykas.

Reviderat förslag där anseende-formuleringar tas bort och blir proposition till årsmötet.

Beslöts att stryka formuleringarna ”skada SAKs anseende”

att med denna ändring lämna förslaget till revidering av stadgar till årsmötet.

17. Nästa styrelsemöte 27-28 mars

Styrelsemötet var ursprungligen planerat som internat i två dagar, vilket inte kan genomföras. Styrelsen uttryckte att den föredrog en längre dag framför två kortare. Ordförande påminde om att styrelsen då bör förbereda sig på ett längre möte än vanligt.

Beslöts att nästa styrelsemöte blir en heldag lördagen den 27 mars

På agendan lördagen 27 mars:

- Årsrapportering
 - o *SG-report Q4*
 - o *BFU 2020*
 - o *Annual Report and Final Accounts 2020*
 - o *Auditing memo, management resp.*
 - o *SP 2018-21 follow-up as per reporting of 2020 activities*
- *SP 2022-2025: Progress*
- *Gender audit and internal diversity and equality*
- *Dagordning Årsmöte*
- *Plan för årsmöte, jämställdhet och inkludering*
- *Internal Audit utskott.*

18. Övriga frågor

Kajsa Johansson framförde sitt varma tack och styrelsens stora uppskattning till Bengt Ekman (i hans frånvaro) för hans insats som tillförordnad Generalsekreterare.

19. Mötet avslutades

Vid protokollet:

Klas Bjurström

Justeras:

Kajsa Johansson

Abdurrahman Toryalay

Bilagor:

- Presentationer Säkerhet, politik, verksamhet
- Resultat engagemangsenkät